

Л. В. Моравська (Львів)

Круглий стіл «Історія релігій на Україні»

З 27 по 30 травня у Львові відбулося засідання круглого столу «Історія релігій на Україні», організаторами якого були Музей історії релігії, Археографічна комісія Академії наук УРСР, Республіканська асоціація українознавства, Наукове товариство ім. Т. Г. Шевченка. В його роботі взяли участь науковці з Києва, Львова, Москви, Ленінграда, США, Канади, а також представники різних релігійних конфесій, культурних товариств та творчих спілок.

Відкрив засідання директор Музею історії релігії В. В. Гаюк. З привітанням до присутніх звернувся начальник Львівського обласного управління культури О. І. Гринів. У своєму виступі він спинився на таких проблемах, як міжконфесійні суперечності, що особливо відчужаються в області, та збереження музейних колекцій, які є духовним надбанням народу.

Головуючий, канд. іст. наук Я. Р. Дашкевич, наголосивши, що круглий стіл такого типу на Україні проводиться вперше, закликав присутніх висвітлювати історію і сучасний стан усіх конфесій та досліджувати релігії не тільки української нації, а й тих народів, які жили і живуть нині на Україні.

Учасники засідання заслухали понад 20 виступів і повідомлень.

Загальні питання історії релігії у своїх доповідях порушили співробітники Інституту філософії АН УРСР д-р філософ. наук, проф. А. М. Колодний та канд. філософ. наук Л. О. Філіпович.

Історія протестантизму на Україні досі майже не досліджувалася. Тому відрадним був той факт, що старш. наук. співроб. Інституту літератури АН УРСР В. П. Колосова, пресвітер Ради церков ЄХБ Р. Я. Кісь, старш. наук. співроб., канд. філософ. наук І. В. Паславський, пастор церкви Адвентистів сьомого дня О. І. Романов різнобічно висвітлили ряд питань, що стосуються цієї теми.

Цікавими були виступи д-ра В. Остапчука (США) про іслам часів Кримського ханства та Османської імперії, члена правління іудейської релігійної громади М. Шейхета про минуле і сучасність цієї релігії в Галичині, голови вірменського товариства «Ахп'юр» В. А. Вартанової про історію вірменської церкви. На превеликий жаль, на засіданні не було жодного виступу з питань історії Української греко-католицької та Української автокефальної православної церков.

Учасники конференції дійшли висновку, що однією з причин міжконфесійних конфліктів є відсутність історичних знань у більшості віруючих про ту чи іншу релігію. Тому настав час створити фундаментальну церковну енциклопедію. Питання про це, а також про підготовку окремих енциклопедичних видань, таких, зокрема, як «Іслам в Україні», порушили у своїх виступах співроб. Ленінградського відділення Інституту сходознавства АН СРСР А. І. Колесников та сходознавець, філолог зі Львова Я. Є. Полотнюк.

Д-р Б. Кравчук з Канади поінформував присутніх про два міжнародні проекти видання Требника (Евхологійон Київської Митрополії, 1606—1720 рр.) та Енциклопедії християнства на Україні.

Учасники «круглого столу» ухвалили рекомендації щодо подальшої спільної наукової та видавничої роботи.